

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-sădesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Cămpiana, Cârșoareana, Ciococana, Chiorana, Chiseșiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corniareva, Creditul, Crișana, Cugiereana, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgeșana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hașegana, Hondoleana, Hunedoara, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Jiana, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădălcana, Negoiul, Nera, Noișana, Olteana, Oravicișana, Orientul, Panciovana, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcdate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Iva-mare), Răureana, Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-sădesc), Selăgeana, Sentinela, Șercășiana, Siloania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânămărtin), Vulturul, (Tâșnad), Zărăndeană, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Când poate pretinde agentul taxa (proviziunea) de mijlocire?

În general este îndreptățit agentul să pretindă proviziune, dacă a fost încredințat să mijlocească o afacere, o vânzare. Curia reg. prin sentința sa Nr. 1518/892 adecă a enunțat, că agentul poate pretinde proviziune de mijlocire numai dacă a fost încredințat cu mijlocirea și dacă afacerea s'a încheiat, pe lângă prețul fixat, prin mijlocirea sa; în caz contrar poate pretinde numai spesele, ce i-s'au cauzat. Există și o decizie, conform căreia cumpărătorul pentru simplul fapt, că a cumpărat o marfă la recomandarea cuiva — nu este obligat la contraserviciu.

Dar dacă agentul este a se considera ca sensal (agent) în conformitate cu §-ul 534 al artic. de lege XXXVII. din 1875, precum și ca comerciant în sensul §-ului 284 al aceleiași legi, atunci taxa (proviziunea) de mijlocire îi compete chiar și fără o stipulațiune expressă. Aceasta a enunțat-o Curia reg. prin deciziunea sa 955/895, conform căreia: „Fără stipulațiune expressă poate pretinde proviziune de mijlocire numai sensalul (agentul) sau comerciantul, care a mijlocit transacțiunea din chestiune în cercul întreprinderii sale”. Pentru interpretarea corectă a cuvintelor „în cercul întreprinderii sale” iată hotărîrea tablei reg. din Budapesta adusă sub Nr. 105/905: „Comercianții înregistrați pot pretinde, fără vre-o stipulațiune specială, proviziune după afacerile mijlocite pe seama altora, chiar și atunci, când nu sunt înregistrați ca mijlocitori (agenți), ci pentru afaceri cu totul de altă natură (comercianți de mărfuri mixte).

Ce privește dreptul asupra proviziunii, adecă chestiunea, că în caz de stipulațiune, resp. la comerciant

și agent, chiar și fără stipulațiune, când începe dreptul mijlocitorului asupra proviziunii, reproducem următoarele hotărîri principale ale Curiei reg.:

„O condiție esențială pentruca mijlocitorul să poată pretinde proviziune este, ca el să fi dezvoltat activitate în interesul transacțiunii; dacă aceasta n'a făcut-o, atunci nu este în drept a pretinde proviziunea nici chiar în caz, că s'ar fi stipulat express, că va primi proviziune chiar și dacă în interval vânzarea s'ar face fără conlucrarea sa”. (Curia reg. Nr. 2262/907).

„Baza legală a dreptului de a pretinde taxa de mijlocire (proviziunea) este, ca transacțiunea mijlocită să stea, fie și numai cu lucrările pregătitoare ale sensalului într'un astfel de nex causal, încât încheierea transacțiunii însăși, să se poată privi ca rezultat al acestei activități a sensalului. (Curia reg. Nr. 813/896).

Ca cinozură pentru cece este a se înțelege sub „activitatea agentului” pot servi următoarele hotărîri principale ale Curiei reg.:

„Agentul mijlocitor și-a împlinit datorința îndată ce a numit părătului domeniul de dat în arândă și afară de aceasta l-a prezentat pe părăt proprietarului, ca pe celce dorește a lua moșia în arândă și astfel proviziunea stipulată sau obicinuită a mai fost pendentă numai de condiția, ca contractul de arândă de fapt să se încheie în urma acestei mijlociri. (Curia reg. Nr. 1834/896).

Îndată-ce sensalul (agentul) a numit mandantului său o astfel de persoană, care este gata și în stare a cumpăra obiectul de vânzare și intrând cu persoana numită în târg, încheie cu ea contractul de vânzare, sensalul și-a îndeplinit complet misiunea, căci s'a ajuns, prin mijlocirea sa țânta, ca vânzătorul să afle cumpărător. Pe lângă aceasta, în lipsă de altă stipulațiune, este cu totul irelevant, că nominarea s'a făcut

în scris sau prin prezentare personală, că de aci încolo sensalul mai intervenit-a sau nu, pentru că după ce vânzătorul și cumpărătorul se cunosc, depinde numai de voința lor de a mai reflecta sau nu la serviciile sensalului. (Curia reg. Nr. 5322/895, 1219/895, 6804/896 și 238/900).

Privitor la dreptul de a putea pretinde proviziunea de agent mai sunt de relevat următoarele hotărâri principale:

„La vânzări de imobiliu îi compete agentului taxa (proviziunea) de mijlocire îndată-ce a numit clientului său pe celalalt contractant și obiectul transacțiunii și prin aceasta a făcut cu puțință contractul dintre cele două părți. (Curia reg. Nr. 1270/900).]”

La vânzări de imobiliu se poate pretinde proviziunea de agent pentru mijlocirea transacțiunii numai, dacă s'a subscris contractul, cuprinzând în sine învoirea (clauzula) de intabulare. (Curia reg. Nr. 234/896).

Dacă s'a promis agentului o proviziune de mijlocire pentru exoperarea unui împrumut, atunci proviziunea aceasta o poate pretinde agentul numai dacă împrumutul de fapt s'a și licuidat, și nu deja după votarea împrumutului. (Curia reg. Nr. 234/904).

Din contră îi compete agentului mijlocitor proviziunea pentru exoperarea împrumutului și atunci, când împrumutul s'a licuidat nu în urma activității lui — dar cu conlucrarea lui. (Curia reg. Nr. 1049/906).

Proviziunea de mijlocire stipulată îi compete agentului și atunci, când transacțiunea încheiată s'a stornat ulterior din partea contractanților. (Curia reg. Nr. 959/902, 4127/895 și 424/899).

Eventualele spese avute de sensal cu încheierea transacțiunii nu se pot pune separat în socoteală, ci în caz de nerealizare a afacerii, spesele din chestiune cad în sarcina și pe rizicul agentului. (Curia reg. Nr. 1098/894).

Rezultă din natura de drept a proviziunii, că pentru ridicarea aceleia agentul este dator a se prezenta la patronul său și nu patronul (șeful) este dator a duce proviziunea din chestiune la agent. (Curia reg. Nr. 839/903).

Congresul regnicolar al institutelor de bani.

După congresul regnicolar dela 20 Maiu a. c. arangiat de „Asociația regnicolară a institutelor de bani ungare”, despre care am raportat în numărul nostru ultim, s'a ținut la 25 Maiu a. c. un al doilea congres regnicolar al institutelor de bani, grupate în jurul „Asociației regnicolare a institutelor de bani din Ungaria”, de sub prezidiul dlui Mándy L.

La acest congres au participat 158 de membrii și 46 institute ca oaspeți.

Congresul a luat între altele poziție față de noua bancă agrară altruistă în înființare cu ajutorul guvernului, enunțând că salută cu bucurie orice acțiune în legătură cu politica de realități, care țin-tește a îmbunătăți actuala situație economică și so-

cială. Aceasta însă nu se poate ajunge prin una ori două institute privilegiate și patronizate de stat, ci numai cu conlucrarea factorilor deja existenți, a băncilor existente, cari și pân'acum au dezvoltat pe terenul parcelărilor o activitate rodnică în întreaga țară. Protestează deci contra oricărei favorizări a singuraticelor institute, în detrimentul celorlalte, prin care favorizare se pun piedeci în calea îmbunătățirii referințelor de avere, atât de necesară din punct de vedere național și social.

O a doua problemă pusă în discuțiune în acest congres a fost reforma institutelor de bani. În cadrul unei conferențe raportorul acestui chestiuni a accentuat, că reforma țintește mai ales asigurarea depunerilor spre fructificare. *Iar aceasta este în prima linie problema conducerii de specialitate a institutului*, căci pe cale legislativă puțin se poate ajunge. Este de dorit să se continue cu dezvoltarea și mobilizarea creditului agricol, a căreia necesitate o resimt azi în mare măsură institutele de bani.

Privitor la reforma institutelor de bani congresul a enunțat, că află de necesar să se respecte și în viitor autonomia de pân'acum și libertatea de acțiune a institutelor de bani. Până se va modifica legea comercială, congresul face propunerea să se modifice pe cale novelară §§-ii 684 și 196 ai legii com. astfel, *ca să se împrăscie responsabilitatea membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere*. În legătură cu aceasta află de practic crearea *instituției revizorilor* în cadrele Asociației, stabilind în deosebi responsabilitatea revizorilor astfel, că la dorința ori și cărui membru al comitetului de supraveghiere respectivul institut să fie obligat a face uz de instituția revizorilor. Congresul s'a pronunțat mai departe în contra casselor de păstrare comunale, de cari nu este nici o necesitate și a cărora rol îl implinesc parte societățile pe acții și însoțirile existente, parte cassa de păstrare postală.

„Esechiana” și „Drapelul”.

Ne-am ocupat în revista aceasta în mai multe rânduri cu „Asociațiunea esechiană de ajutoare reciprocă filiala” Timișoara. Am făcut-o aceasta fiind convins, că aducem reale servicii publicului nostru cetitor mai ales de prin părțile Banatului, de unde numita societate își are majoritatea (70%) membrilor resp. clienților săi. Am arătat cu date și dispoziții citate din statutele societății în chestie rostul acesteia pentru publicul nostru și felul ei de a lucra. Pe bază de cifre calculate exact de oameni specialiști am scos în evidență avantajile resp. desavantajile asigurărilor făcute la „Esechiana”,* această asociațiune, *zisă de ajutorare reciprocă*, dar care după cum se poate vedea din însași statutele ei și din principiile, de care se conduce este mai mult o societate de *ajutorare proprie*.

* Scopul scriselor noastre în această chestie n'a fost, ca să stricăm „Esechianei” ci ca să apărăm interesele poporului nostru și dacă lucrând astfel — pe cale dreaptă și cu mijloace cin-stite — n'am fost pe placul amintitei soc., aceasta nu ne privește.

Comunicările noastre de interes obștească au fost reproduse în parte sau în întregime și de unele dintre ziarele noastre politice, între cari și de „Tribuna” și „Drapelul”, de acesta din urmă — precum ține de necesar să ne-o spună „în ochi” — la cererea noastră proprie.

„Esechiana” încearcă să răspundă și să abată atențiunea publicului nostru dela desvălririle noastre, pentru ea de sigur neplăcute, dar bazate pe realitate și adevăr. În scopul acesta cere și i se și dă ospitalitatea acelorași ziare ale noastre: „Tribuna” și „Drapelul” la „partea taxabilă”. În acest „răspuns-inserțiune” nici nu se încearcă măcar răsturnarea cu dovezile a scrisorilor noastre, ci „Esechiana” se năpustește cu furie asupra redactorului nostru ca persoană privată și-l tractează cu injurii urite și eftine, crezând că așa „se va lămurii chestia contraversată” — vorba „Drapelului”. Ambele ziare amintite publică fără vre-un comentariu aceste injurii personale și adăugând jos notița „fără răspunderea Redacției” sunt — probabil ambele, dar Drapelul o spune încă deschis — în credință că au făcut un lucru cât se poate de bun pentru lămurirea chestiei controversate. Mai la urmă — e drept — Tribuna revine — după articolul nostru în chestie „Pro domo” — asupra lucrului și declară, că atitudinea noastră împotriva „Esechianeii” este îndreptățită, servind noi prin aceasta numai interesele noastre românești.

Intrucât ne mulțămeste ori nu această declarație a „Tribunei” — tonul și prea multa dragoste! — și încercăm aceasta a dat sau nu reparatie pentru atacurile plătite îndreptate prin coloanele ei în contra noastră, aceasta e altă întrebare, dar vorba e că forma a salvat-o „Tribuna”.

Am făcut, cât s'a putut de pe scurt istoricul acestei chestiuni nu spre a o umfla și prezenta ca cine știe ce chestiune extraordinar de importantă, ci spre a scoate din cele întâmplate unele constatări și cu voia „Drapelului” unele învățături, deși acest confrate — dacă putem îndrăzni să-l numim astfel — ne declară scurt că „nu reflectează la această bunăvoință colegială” din partea noastră. Constatăm mai întâiu lipsa de interes a ziarelor noastre pentru chestiunile noastre economice în general și prin urmare necunoașterea lor și în special lipsa de înțelegere între sine, de sprijin și de consecvență. Constatăm apoi — să nu fie cu supărare, căci știm și noi că vremurile de azi sunt grele — efectele rele ale negocierii cu inserțiunii la ziarele noastre și în fine constatăm și aici cusurul general — moștenit dela străbunii noștri glorioși, dimpreună cu alte multe însușiri bune — de a privi bucuros preste umăr, cu sau fără rost, la de-a-proapele nostru, care muncește alături cu noi.

De învățat ar trebui să învățăm aceia, cari încă nu știm, că: nu lămurești o cauză în discuție dacă răspunzi și justifici ceea ce n'a contrazis nimenea. sau dacă răspunzi punând însuși alte întrebări, proprii a abate atențiunea dela obiect; nu împrăștii nedumeriri bazate și nu înăbușești eventuale acuze, dacă bruschezi pe cel ce ți le-a făcut în mod deschis și franc. În fine mai poate învăța omul din acest mic caz și aceea că se face rău dacă pornești o discuție cu cineva — oricine, nu împartă! — și îi tragi la lecții teoretice și practice generale referitoare la obiectul din vorbă, dar uii că la începutul discuției ai declarat pe șleau că în atari chestiuni nu te consideri competent a discuta.

Cine dorește cumva să confrunteze deducțiunile noastre de mai sus cu exemple practice din cazul

citat al „Esechianeii” să și ia osteneală a cetii în Nr. 55 dela 27 Mai 1911 al ziarului național — neacuzat de trădare națională — „Drapelul”, — articolul „Pro domo” și articolul cu același titlu din Nr. 20 din a. c. al acestei reviste și în legătură cu acestea „articolul-inserat” semnat de „Esechiana” din „Drapelul” Nr. 49/911 în care „pe bani” se injură în mod infam un om de omenie și deodată cu acestea un organ de publicitate românească, muncitor modest, dar desinteresat pe terenul așa de sărac încă al economiei noastre naționale.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 1 Iunie 1911.

Situația pieții financiare internaționale n'a prezentat nici decum încordarea obicinuită de ultimo, fiind peste tot numărul abundent la dispoziție.

În Berlin s'a negociat numărul în zilele ultime ale lunii cu $3\frac{3}{8}$ — $3\frac{1}{2}$ %, iar discontul particular s'a urcat cu $\frac{1}{8}$ %, dela $2\frac{3}{4}$ la $2\frac{7}{8}$ %.

O hotărâre importantă a luat conziliul central al Băncii Imperiale germane, care tinde la urcarea etalonului pentru lombard și împedecarea contragerii de împrumuturi mari de această natură la finea și la începutul fiecărui cvartal pe durată scurtă. A stabilit anume, că după astfel de împrumuturi sunt a se calcula interese în tot cazul pe cel puțin 10 zile.

Pe piața internă mai ales în Ungaria cererile au fost destul de moderate, astfel că s'au putut satisface cu ușurință fără a produce vr'o urcare a discontului. În zilele proxime se așteaptă chiar o ieftinire și mai mare a numărului pe piață.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Andreiana”, institut de credit și economii, societate pe acții este firma unei noue bănci românești, înființată fără nici o trebuință reală, în comuna Rășinari, în imediata vecinătate a Sibiiului. Capitalul social este de K 30,000, împărțit în 300 acții à K 100 și direcțiunea se compune din domnii: Maniu Lungu, paroh; Dr. Ioan Bucur, medic; Irimie Dancăș, comerciant; Iacob Ciuceanu, primar comunal; Bucur Lungu, Iacob Isdrailă și Bucur Vidrighin, proprietari; Emil Cioran, paroh și Coman N. Droc, comerciant.

AFACERI DE DARE.

Darea de drum după depozite spre fructificare. Judecătoria administrativă prin sentința sa Nr. 602/897 a enunțat, că capitalurile depuse spre fructificare la institutele de bani sunt libere de darea de drum. Hotărârea aceasta a fost primită la timpul său cu mare mulțămire în cercul băncilor și ani de zile autoritățile financiare n-au încasat darea de drum după darea de interese de capital.

Prin sentința sa Nr. 7154/908, Judec. administrativă și a modificat hotărîrea de sus și cu provocare la § 20 al art. de lege l: 1890 a enunțat, că capitalurile plasate la institutele de bani ca depozite spre fructificare sunt supuse la dare de drum.

Pe baza aceasta institutelor de bani din Timișoara li-s'a cerut dare de drum pe 5 ani inapoi, iar recursul inaintat contra acestei măsuri a fost respins de comisiunea administrativă.

In contra hotărîrii comisiunii administrative institutele de bani din Timișoara au inaintat o reclamație comună la Judecătoria administrativă, care a admis cererea reclamanților și prin sentința sa Nr. 5369/911 dela 8 Martie 1911 a enunțat din nou, că *darea de interese de capital, plătită de institutele de bani după interesele capitalurilor plasate la ele ca depozite spre fructificare nu poate forma obiect de dare de drum.*

Cu aceasta incetează nesiguranța, ce a dominat până acum în privința dării de drum a depozitelor spre fructificare, care în unele părți se plătea, iar în altele nu din partea institutelor de bani.

DIN REUNIUNI.

Cătră Reuniunile române de meseriași.

(Spre organizarea meseriașilor noștri).

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, în calitate de comitet central executiv al tuturor Reuniunilor noastre de meseriași a lansat cătră acestea următorul apel:

Onorat comitet!

Încă la 25 Aprilie 1902 am pus în vedere, că „Conferența meseriașilor români“ din opt localități, ținută la 15 Iulie 1901 în Sebeșul-săsesc, în nobila sa preocupățiune de soartea clasei noastre de mijloc, numind comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiiu, de *comitet central executiv* pentru toate Reuniunile noastre de meseriași, l-a încredințat totodată cu adunarea tuturor datelor aparținătoare activității, ce Reuniunile noastre o desvoaltă în interesul lor propriu în deosebi, și în interesul meseriașilor de pretutindenea în general. În firul provocatei scrisori, recomandând Reuniunile activate și celor în alcătuire provizorie, să facă despre a lor activitate cu sfârșitul fiecărui an rapoarte detaiate, din cari să se reoglindeze toate lucrările Reuniunii din cursul anului, — am cerut să ni se trimită o copie a raportului, însoțit de consemnarea membrilor Reuniunii.

La 20 Iulie 1905 arătând, cum meseriași intruniți la marea noastră expoziție, ținută în toamna anului 1902 aici în Sibiiu, au investit și ei comitetul nostru cu atributul de comitet central, am apelat la concursul tuturor Reuniunilor noastre și le-am rugat ca, în scopul *alcătuirii unei statistice despre toți meseriași noștri*, să binevoiască a ne arăta data înființării Reuniunii, respective scopul ce-l urmărește și mijloacele folosite pentru ajungerea scopului, câți membri are, la cari meserii aparțin ei, cari din meserii sunt mai bine și cari mai slab îmbrățișate, atât în localitate, cât și în împrejurime; cari sunt mai rentabile; în ce direcțiune ar fi nevoe de îmbărbătare; dacă cauza meseriașilor noștri înaintează sau stagnează, și cari sunt cauzele stagnerii sau înapoierii, și ce anume ar fi de făcut în scopul înaintării; ce lucrări a îndeplinit Re-

uniunea și ce lucrări intenționează a întreprinde în viitor?

În fine prin scrisoarea noastră din 25 Maiu 1909, cerând raport despre activitatea tuturor Reuniunilor pe anii anteriori, incluzive anul 1903, în care, între altele, ceream să se arete câți meseriași (măiestri, calfe și învățăcei) sunt în localitatea respectivă, am apelat la Reuniunile mai bine organizate să se avânte la aranjarea unei eventuale expoziții industriale, atât de folositoare din toate punctele de vedere, și care bun prilej să fie pentru întâlnirea tuturor meseriașilor noștri. Tot atunci am cerut sprijin pentru revista, acum apusă, „Munca“ și la scoaterea în tipar a unui raport (Anuar) statistic al nostru. Acestea în scris, iar prin publicații ziaristice, aproape zilnice, am dat exemple de urmat în afacerile, ce ne privesc.

Onoratul comitet este în pozițiune a ști, dacă apelurile noastre au avut și înăut efectul dorit.

Iubiți meseriași! Acum ne găsim în preajma altor două evenimente mai însemnate. Frații noștri meseriași din Blaj, în vara anului de față, vor sărbători, alătura de cele mai de samă așezăminte ale noastre („Asociațiunea“ și „Fondul de teatru“), sărbarea înaintării lor, iar noi meseriași sibieni, în anul viitor 1912, sărbătorim alătura de o tovarășă muncitoare pentru înaintarea economului muncitor. (Reuniunea română de agricultură din comit. Sibiiului) progresul făcut de noi în cei 20 ani dela aranjarea (în 1892 a primei expoziții industriale și în cei 10 ani dela aranjarea (în 1902) a primei expoziții cu lucrări din industria de casă (lucrul de mână femeiască). Cum cauza clasei noastre de mijloc, mulțumită activității Reuniunilor noastre, se găsește pe căile progresului, datorința ne impune ca sărbătorile amintite să nu ne găsească nepregătiți și fără a ne putea da seamă despre starea în care ne găsim.

Drept aceea îndrăznim a Vă ruga cu frățescă dragoste, să binevoiți a ne transpune cel mai târziu în răstimp de 30 zile un raport amănunțit, în care să se dea răspuns la toate întrebările (chestiunile) ce le-am pus în cele 3 scrisori descrise mai sus, completate cu date privitoare la meseriași D-Voastre, ști-pendiați din diferitele fonduri și fundațiuni.

Datele prețioase le vom trece și într'un raport general (Anuar) pe care avem speranță a-l scoate în cursul anului de față.

Fiind cu frățescă dragoste!

Sibiiu, 13 Mai 1911.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, ca comitet central executiv al tuturor Reuniunilor de meseriași.

Vic. Tordășianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

După raportul ministerului de agricultură dela 24 crt., starea sămănăturilor e cu mult mai favorabilă, de cum să credea în urma înghețului recent. După ploile din primele zile ale lunii Maiu a urmat timp frumos și temperatura s'a urcat la 25—30 de grade. Timpul acesta a avut foarte bună influință asupra sămănăturilor, așa că, cu tot timpul nefavorabil din Aprilie, plantele s'au desvoltat așa de bine, cum nu s'a așteptat. Prin 16—18 Maiu vânturile reci și în urmă

ploile au răcit însă temperatura în așa mod că prin 20—22 l. tr. în multe părți ale țării, dar mai ales în ținuturile muntoase din nord și nord-est, noaptea a fost îngheț, iar dimineața brumă care a stricat mult porumbului, cartofilor, viței de vie și sămănăturilor din grădini. Cu toate că încă nu se poate defini paguba, totuși se speră că aceasta nu e așa de mare după cum se credea, deoarece plantele întărite de timpul favorabil de mai înainte au putut rezista destul de bine răcelii. În ținuturile muntoase în urma scăderii rezezi a temperaturii a și nins, mai ales în comitatele Liptó, Szepes, Alba-infer. și Csik. În unele locuri a căzut și grindină amestecată cu ploaie, dar aceasta a făcut puțină pagubă. Grindină a fost prin comitatele Pozsony, Somogy, Tolna, Fejér, Borsod, Ugocsa, Cluj și Alba-inferioară. Cu toate că în urma ploilor din Aprilie pământul a avut umezeală destulă, totuși ploile din Maiu nu au stricat, decât nutrețurilor cosite.

În urma timpului favorabil de acum sămănăturile s'au îmbunătățit așa că în scurt timp nu se va mai resimți paguba făcută de frig, ba poate aceasta le-a și folosit bucatelor, pentru că le-a împedecat de a se desvoltă prea de timpuriu.

Grăul în cea mai mare parte a țării se desvoltă foarte bine, e foarte des și de culoare verde închisă. În părțile sudice deja dă în spic și peste tot promite o recoltă bună. În unele locuri pare că se arată și pete de rugină. Între Murăș și Tisa pe moșiile mari cultivate bine, grăul e frumos și cu spic, dar pe moșiile mici cultivate mai fără îngrijire e rar și slabuț. În comitatele ardeleni sămănăturile s'au mai recules și progresează acum binișor, cu toate că în unele locuri sunt cam rare.

Săcara. Sămănăturile de săcară în decursul lunii lui Maiu s'au desvoltat mult. În ținuturile sudice a înflorit deja mai peste tot locul, pe când prin alte părți acum înflorește. Pe unde a apucat înghețul acesta din urmă sămănăturile tocmai în floare, la acestea se vor resimți desigur efectele înghețului, dar mai este și aici încă speranță de îndreptare.

Orzul de toamnă acum înflorește în cea mai mare parte. Sămănăturile sunt în general frumoase. Înghețul din urmă a cauzat desigur și aici pagube, dar încă nu se poate constata mărirea acestora. *Orzul de primăvară* se desvoltă foarte frumos. E foarte des dar pe alocurea — în urma ploilor celor multe — e cam năpădit de rapiță sălbatică.

Ovăsul încă se desvoltă binișor, dar timpul rece din urmă îl cam ține în loc și simte lipsa de căldură și de soare.

Rapița e înflorită și se arată destul de bună deși în multe locuri cam rară.

Porumburile în general sunt multămitoare. Se sapă acum pentru întâia oară. Prin comitatele ardeleni se simte în multe locuri încă lipsă de ploaie.

Cartofii au răsărit, la șes, peste tot locul și înghețul nu le-a prea stricat, pe când prin locurile mai muntoase stricăciunile sunt mult mai simțitoare. Sămănăturile de grădină sunt frumoase. Ploile din Maiu le-au făcut mult bine.

Napii de zahăr și de nutreț, acum se sapă și se prezintă bine.

Nutrețurile măestrite ca: luțerna și trifoiul s'au cosit deja aproape peste tot locul în țară, și recolta este bună, ba pe alocurea chiar abundentă, mai ales luțerna.

Fânatele sunt frumoase și recolta de fân este în general multămitoare.

Pășunile asemenea s'au îndreptat în urma ploilor din urmă și vitele au nutreț destul.

CRONICA.

Necrolog. *George Borzea*, președintele direcțiunii institutului „Olteana” în Viștea-inferioară, a încetat din viață Mercuri, în 24 Maiu st. n. a. c. în etate de 60 ani.

Prolongirea privilegiului Băncii Austro-Ungare. Precum se anunță cele două guverne, ungar și austriac, au căzut de acord asupra prolongirii privilegiului băncii de emisiune până la 15 Noemvrie a. c.

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

„*Zărândeana*”, institut de credit și de economii soc. pe acțiuni în Boița. Înregistrat: Alegerea lui Avram Stanca de membru în direcțiune.

„*Sebeșana*”, institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni, Sebeșul-săsesc. Înregistrat: alegerea de membru în direcțiune investit cu drept de firmare a lui Eugen Pop Păcurariu în locul decedatului Vasile Rahovean.

„*Poporul*”, institut de credit și casă de schimb, societate pe acții, Seliște. Înregistrat: împrejurarea că în locul foștilor membrii în direcțiune: Dumitru Ilie Ghib, Const. Aldea, Nicol. Loșniță și Stan Șteflea, s'a ales: Oprea Borcea jun., Dumitru Ghib Ghiban, Ioan D. Bersan și Ilie Popa. Tot cu această ocazie s'a înregistrat și aceea că calitatea de membru în direcțiune a lui Iordache Roșca s'a șters în urma abdicării sale.

„*Grănițerul*”, casă de economii, soc. pe acțiuni, Hârșeni. Înregistrat modificarea §§. 16 și 52 din statute, după cari modificări foaia oficială a societății va fi Olteanul din Făgăraș — în caz că aceasta ar încetă de-a mai apărea — „Gazeta Transilvaniei” din Brașov.

„*Concordia*”, casă de păstrare, soc. pe acții, Lugoș. Înregistrat: calitatea de membru în direcțiune cu drept de firmare al lui Demeter Iuliu și Carol Maier.

„*Insoțire de credit*” în Șura-mare Înregistrat: înființarea, cu răspundere limitată. Prima direcțiune o formează: Nicolae Opriș, Man Dușie, Ioan Mihu, Vasile Stancu și Nicolae Nuță. Firma o subserie președintele sau vice-președintele și încă doi membrii ai direcțiunii.

„*Timișana*”, institut de credit și economii, soc. pe acții, Timișoara. Înregistrat modificarea §§ 4, 11, 14, 22, 25, 27, 37 și 46 în urma urcării capitalului social la 1.200.000 cor.

„*Insoțirea de credit*”, din Felsőszék. Înregistrat înființarea cu răspundere nelimitată și cvote de câte K 20. Direcțiunea primă se compune din membrii Laurențiu Sima, Mihai Flont, Ioan Țirle Bili, Țirle Crăciun și Forea Tunsu. Firma o subserie președintele sau vicepreședintele și doi membrii din direcțiune.

„*Hategana*”, institut de credit și economii, soc. pe acții, în Hateg. Înregistrat modificarea §§ 5, 8, 45, 52, 54 și 66 și alegerea lui Augustin Străitaru ca membru în direcțiune în locul lui Bucur Popovici.

„*Ajutorul*”, societate pe acții, Șeica-mare. Înregistrat încetarea calității de membrii în direcțiune alui

Pompeiu Morușca și alegere de membrii în direcțiune a lui Dr. Nicolae Ittu, Constantin Tipuriță, Andrei Btotor și Sever Chețian investiți cu dreptul de firmare. Mai departe s'a înregistrat și dreptul de firmare al contabilului Nicolae Tipuriță.

„Mureșana“, casă de credit și economii, societate pe acții, Reghinul-săseșc. Înregistrat alegerea de membru în direcțiune cu drept firmare a lui Nicolae Ivan.

„Doina“, tipografie și librărie, societate pe acții Beiuș. Înregistrat înființarea. Societatea are de scop a o cultivă dragostea de cetit și de cărți la locuitorii din jur, editând, tipărind, vânzând și împrumutând cărți. Capitalul de afaceri este de Cor. 30.000. Intre membrii primei direcțiuni sunt: Dr. Gavril Cosma, Vasile Ștefănică, Ioan Epure, Dr. Ioan Ciordaș, Dr. Petru Hetko ș. a. Ca foaie oficială a societății e designată „Revista Economică“.

„Nădlăcana“, institut de credit și economii, societate pe acții „Nădlac“. Înregistrat modificarea §. 3 din statute, după care firma societății se va subscrie de aici înainte de directorul executiv sau funcționarul îndreptățit la aceasta cu un membru al direcțiunii, sau de 2 membrii ai direcțiunii.

„Luncana“, institut financiar, societate pe acții, Marghita. Înregistrat alegerea de membru în direcțiune al lui Petru Băican fără drept de firmare în locul lui Laurențiu Nemes.

„Banca populară“, institut de credit și economii, ca societate pe acții în Caransebeș. Înregistrat modificarea par. 1 din statute în înțelesul căruia direcțiunea e îndreptățită de a întemeia filiale și agenturi. Totodată s'a înregistrat deschiderea filialei sale din Teregova.

„Zlăgneaș“, institut de credit și economii, societate pe acții Zlatna. Înregistrat schimbarea statutelor în înțelesul căruia capitalul social se ridică la 100.000 Cor. Ca foi oficiale se dezințează „Revista Economică“, „Telegraful Român“ din Sibiu și „Tribuna“ din Arad.

Firme insolvente.

Brecher David és társa, comerciant de făină, Cluj.
Feinstein Lipótné, Cluj.
Magyari István, croitor, M.-Vásárhely.
Grünfeld Sándor, comerciant, Oradea-mare.
Frankowsky János, Maros-Ludas.
Akátos L. Árpád, Maros-Vásárhely.
Seraphin és Freitag, comerciant, Sighișoara.
Lobstein Dezső, comerciant, Alba-Iulia.
Mándik és Bászler, comerciant, Lipova.
Barna Béla, comerciant, Brașov.
Farkas Gergely, comerciant de haine, Alba-Iulia.
Gekő Borbála, comerciant, Timișoara.
Semuk Jakab, comerciant Sighetul-Marmației.
Klepner S., croitor, Sibiu.

Firme falite.

Deutsch Lipót és Izsó, Lugos. Anunțarea pretenșiunilor până la 8 Iunie, lichidarea la 5 Iulie și alegerea comitetului la 8 Iulie 1911.

Vank Nikodem, Petroșeni, tribunalul în Deva. Anunțarea pretenșiunilor până la 12 Iunie, lichidarea la 26 Iunie și alegerea comitetului la 30 Iunie 1911.

Lusztig és Weiss, comerciant, Brașov. Anunțarea pretenșiunilor până la 1 Iulie, lichidarea la 6 Iulie și alegerea comitetului la 8 Iulie 1911.

Neizer Sándor, Nagybecskerek. Anunțarea pretenșiunilor până la 30 Iunie, lichidarea la 10 Iulie și alegerea comitetului la 14 Iulie 1911.

Handrea S. (Silvius), comerciant, Blaj, tribunalul Alba-Iulia. Anunțarea pretenșiunilor până la 20 Iunie, lichidarea la 7 Iulie și alegerea comitetului la 8 Iulie 1911.

Navrea Ioan, comerciant de pielărie, Brașov. Anunțarea pretenșiunilor până la 1 Iulie, lichidarea la 4 Iulie și alegerea comitetului la 6 Iulie 1911.

Izsáky K. Gábor rămasul, Deș. Anunțarea pretenșiunilor până la 5 August, lichidarea la 4 Septembrie și alegerea comitetului la 7 Septembrie 1911.

Löwy P. és társa, Oradea-mare. Anunțarea pretenșiunilor până la 18 Iulie 1911, lichidarea la 28 Iulie și alegerea comitetului la 31 Iulie 1911.

„*Aradvidéki iparosok bõrõpari raktár-szõvelkezete felszámolás alatt*“, Arad. Anunțarea pretenșiunilor până la 1 Iulie, lichidarea la 11 Iulie și alegerea comitetului la 13 Iulie 1911.

Bergel Mór, comerciant de haine, M.-Vásárhely. Anunțarea pretenșiunilor până la 3 Iulie, lichidarea la 2 August și alegerea comitetului la 5 August 1911.

Sumar.

Când poate pretinde agentul taxa de mijlocire. — Congresul regnicolar al institutelor de bani. — „Esechina“ și „Drapelul“. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți comerciale și financiare*: „Andreiana“. — *Afaceri de dare*: Dare de drum după depozite spre fructificare. — *Din Reuniuni*: Cătră Reuniunile române de meseriași. — *Agricultura*: Situațiunea agricolă. — *Cronică*: Necrolog, Prolongirea privilegiului Băncii Austro-Ungare. — Din registrul firmelor. — Firme insolvente. —

„Banca generală de asigurare“ în Sibiu.

AVIZ.

Prin aceasta se aduce la cunoștință publică că noua „*Bancă generală de asigurare*“, societate pe acții în Sibiu își va începe activitatea deplină în 1 Ianuarie 1912.

Până atunci rugăm Onor. noastre bănci și instituțiuni publice, precum și pe toți binevoitorii poporului nostru, ca asigurările lor de toc să le întocmească astfel încât cu prilejul înactivării societății noastre de asigurare să le poată trece la noua noastră bancă.

Tot asemenea avizăm că și în asigurările asupra vieții publicul nostru să iee în considerare serviciile noului nostru institut, ale cărui tabele de premii și condițiuni de asigurare se vor da publicității încă în cursul anului curent.

Sibiu, la 5 Maiu 1911.

„ECONOMIA“, cassă de împrumut și păstrare, societate pe acțiuni în Cohalm.

Prospect de emisiune.

Adunarea generală extraordinară a institutului «ECONOMIA», ținută la 8/21 Maiu 1911 a decis urcarea capitalului societar dela Cor. 150,000.— la Cor. 250,000.— în urmare emite 1000 bucăți acțiuni nouă, în valoare nominală de Cor. 100.— fiecare acțiune. Dintre acestea:

1. 750 acțiuni se ofer acționarilor vechi cu Cor. 110.— preț de emisiune, astfel că fiecare acționar are dreptul de prioritate de a subscrie din această emisiune câte una (1) acțiune nouă de fiecare două (2) acțiuni vechi, ce le posede din emisiunile precedente.

2. Eventualele acțiuni neoptate din această sumă de 750, se ofer întâiu acționarilor, cari posed numai o acțiune, cu dreptul de a subscrie de fiecare acțiune veche altă acțiune nouă cu prețul de Cor. 112.—.

3. 250 acțiuni nouă, dimpreună cu toate celelalte acțiuni rămase eventual neoptate, se ofer în primul rând acționarilor, cu prețul de emisiune de Cor. 120.— de acțiune, iar în al 2-lea rând și altor persoane cu prețul de Cor. 125.— de acțiune.

În toate trei cazurile din prețul de emisiune Cor. 100.— se adaogă la capitalul de acțiuni; iar restul, după detragerea speselor de emisiune, se adaogă la fondul de rezervă.

Terminul de subscriere se fixează: pentru acționari cu 1 Septemvrie a. c., iar pentru neacționari cu 1 Octomvrie a. c. Dela 1 Septemvrie a. c. încolo orice acționar, care nu participă la subscriere pe baza acțiunilor vechi, își pierde necondiționat dreptul acordat în punctele 1. și 2.

Deodată cu subscrierea, acționarii sunt datori să prezenteze la cassă acțiunile vechi pentru a se provedeă cu clauzula de emisiune.

Acționarii, cari subscriu acțiuni în baza condițiilor de sub punctele 1. și 2. plătesc la subscriere Cor. 29.—, respective Cor. 25.—, iar cei cari vor subscrie acțiuni în baza condițiilor de sub punctul 3. plătesc la subscriere câte Cor. 30.—, respective Cor. 35.— de fiecare acțiune.

Ratele următoare vor fi a se plăti la cassa institutului și anume de fiecare acțiune:

	câte 20 coroane până la 1 Ianuarie 1912
	„ 20 „ „ „ 1 Aprilie 1912
	„ 20 „ „ „ 1 Iulie 1912
	„ 20 „ „ „ 1 Octomvrie 1912
restul de	„ 10 „ „ „ 1 Decemvrie 1912

Fiecare acționar are dreptul a plăti mai multe sau toate ratele înainte de terminul fixat, iar după sumele plătite în contul capitalului de acțiuni se asigură 5% interese.

În caz de neobservare a termenelor fixate, așa că nici după 30 zile dela a 3-a provocare a direcțiunii nu s'ar plăti ratele restante, cele deja plătite se pierd în favorul fondului de rezervă, iar acțiunile se declară de anulate și în locul lor direcțiunea emite acțiuni nouă.

Acțiunile nouă din această emisiune se vor eliberă numai după solvirea întregului preț de emisiune; până atunci plătirile se fac și se cvitează în *titlii provizori*.

Acțiunile nouă vor participă numai la dividendă anului 1913.

În cazul că s'ar subscrie mai multe acțiuni decât cele provăzute în acest prospect, direcțiunea este autorizată a urcă capitalul de acțiuni până la Cor. 300,000.

Cohalm, în 8/21 Maiu 1911.

Direcțiunea.